

N. 4782/2021

**ΤΟ ΝΕΟ ΤΟΠΙΟ
ΣΤΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ
ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ**

ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ, ΑΠΛΟΠΟΙΗΣΗ & ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

“ Ν. 4782/2021 (ΦΕΚ 36/Α'/09.03.2021)

Εκσυγχρονισμός, απλοποίηση και αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων, ειδικότερες ρυθμίσεις προμηθειών στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας και άλλες διατάξεις για την ανάπτυξη, τις υποδομές και την υγεία. ”

Στις 09.03.2021 δημοσιεύτηκε ο ν. 4782/2021 για τον εκσυγχρονισμό, την απλοποίηση και αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου που διέπει τη διαδικασία ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων. Πρόκειται για **μία εκτεταμένη μεταρρύθμιση που έρχεται να προστεθεί σε ένα μακρύ κατάλογο 404** συνολικά τροποποιήσεων που είχαν ήδη υποστεί οι διατάξεις του ν. 4412/2016 **δυνάμει 36 διακριτών νομοθετικών παρεμβάσεων!**

Παρά τη ρυθμιστική αυτή πλημμυρίδα, η **ενοποίηση όλων των διατάξεων κάτω από ένα νομοθετικό κέλυφος** αποδείχθηκε ικανή να απορροφήσει τις δυσμενείς συνέπειες της τάσης για διαρκή και λεπτομερειακή ρύθμιση των δημοσίων συμβάσεων, διασφαλίζοντας ένα συμπαγές και συνεκτικό νομικό πλαίσιο.

Η βασική στόχευση της μεταρρύθμισης αυτής συνίσταται στην επίτευξη υψηλότερης **ταχύτητας και αποτελεσματικότητας** κατά τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων, αλλά ταυτόχρονα και στην **άμβλυνση της υπερβολικής αυστηρότητας** ορισμένων διατάξεων, που οδήγησε σ' ουκ ολίγες φορές σε ανεπιεική αποτελέσματα.

Ο νόμος περιέχει ρυθμίσεις που **καταλαμβάνουν όλα τα επιμέρους στάδια της διαδικασίας ανάθεσης και εκτέλεσης** δημοσίων συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών και έργων. Οι κρίσιμότερες από τις αλλαγές που έχουμε σταχυολογήσει, βάσει του αντίκτυπού τους στην εφαρμοσμένη πρακτική, οργανώνονται μεθοδολογικά στις ακόλουθες κατηγορίες: **(1) Διαδικασίες ανάθεσης κάτω των ορίων, (2) Προετοιμασία και εργαλεία διαδικασιών ανάθεσης, (3) Διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης προσφορών, (4) Έννομη προστασία, (5) Εκτέλεση έργων και προμηθειών.**

[1] ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΚΑΤΩ ΤΩΝ ΟΡΙΩΝ

- **ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΑΝΑΘΕΣΗ:** Αυξάνεται το όριο που επιτρέπεται η προσφυγή στην διαδικασία της **απευθείας ανάθεσης**. Το υφιστάμενο όριο των 20.000,00 ευρώ αυξάνεται στις **30.000,00 ευρώ**, ενώ για συμβάσεις έργων, για συμβάσεις κοινωνικών και άλλων ειδικών υπηρεσιών, αλλά και για συμβάσεις κάθε είδους που αφορούν στην υλοποίηση έργων τεχνολογιών, πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ) το όριο θα ανέρχεται στις **60.000,00 ευρώ** (άρθρο 118 ν. 4412/2016).
 - **ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΑΝΑΘΕΣΗ:** Εν αντιθέσει με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, καθιερώνεται στο πλαίσιο της απευθείας ανάθεσης η **υποχρεωτική δημοσίευση στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ. της πρόσκλησης για την υποβολή προσφοράς**, εφόσον η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης υπερβαίνει το ποσό των 2.500,00 ευρώ. Η δημοσίευση, ωστόσο, της πρόσκλησης ανοίγει στην πράξη το παράθυρο για τη δικαστική προσβολή της και μπορεί, ενδεχομένως, να οδηγήσει στην αύξηση παρελκυστικών ενδίκων μέσων και, τοιουτοτρόπως, να επιφέρει την αλλοίωση της έννοιας της απευθείας ανάθεσης, αναιρώντας το βασικό χαρακτηριστικό της, δηλαδή τη δυνατότητα της απευθείας διαπραγμάτευσης της αναθέτουσας αρχής με τον οικονομικό φορέα της επιλογής της. Παράλληλα, προβλέπεται ότι για την απευθείας ανάθεση σύμβασης έργου ή σύμβασης οποιουδήποτε είδους που αφορά στην υλοποίηση έργων ΤΠΕ απαιτείται, εφόσον η εκτιμώμενη αξία της υπερβαίνει τις 30.000,00 ευρώ, η πρόσκληση τριών τουλάχιστον οικονομικών φορέων (άρθρο 120).
 - **E-MARKETPLACE:** Εισάγεται για πρώτη φορά η διαδικασία της απευθείας ανάθεσης συμβάσεων έως του ποσού των **40.000,00 ευρώ ανά είδος αγαθού ή υπηρεσίας σε ετήσιο επίπεδο, μέσω συστημάτων ηλεκτρονικής αγοράς (e-marketplace)**, τα οποία καταρτίζουν και διαχειρίζονται Εθνικές Κεντρικές Αρχές Αγορών (ΕΚΑ Προμηθειών Υγείας, ΓΔ Δημοσί-
- ων Συμβάσεων και Προμηθειών και ΓΓ Υποδομών). Καθορίζονται, επίσης, οι όροι για την δημιουργία και τήρηση μητρώου προεπιλεγμένων οικονομικών φορέων και για την μεταφόρτωση των προσφορών στο σύστημα, ενώ προβλέπεται ότι για την ανάθεση της σύμβασης θα εκδίδεται από την αναθέτουσα αρχή σχετική εντολή αγοράς (άρθρο 118Α).
- **ΑΝΑΘΕΣΕΙΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ:** Επανακαθορίζεται η διαδικασία ανάθεσης συμβάσεων που αφορούν ενέργειες **τεχνικής βοήθειας**, αλλά και τα αρμόδια όργανα. Συγκεκριμένα, προβλέπεται η δυνατότητα ανάθεσης συμβάσεων με εκτιμώμενη αξία **έως 60.000,00 ευρώ με πρόσκληση που απευθύνεται σε τρεις κατ' ελάχιστον οικονομικούς φορείς**, εγγεγραμμένους στους σχετικούς καταλόγους προμηθευτών ή παρόχων υπηρεσιών, καθώς και η δυνατότητα ανάθεσης συμβάσεων με εκτιμώμενη αξία **από 60.000,00 έως 100.000,00 ευρώ, με πρόσκληση που απευθύνεται σε όλους τους εγγεγραμμένους οικονομικούς φορείς** (άρθρο 119).
 - **ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ:** Καταργείται **επί της ουσίας η διαδικασία του συνοπτικού διαγωνισμού**, ενόψει και του γεγονότος ότι καθίσταται υποχρεωτική η χρήση του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. για την διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των 30.000,00 ευρώ (άρθρο 117).
 - **ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΗΣΣΟΝΟΣ ΑΞΙΑΣ:** Τέλος, θεσμοθετείται η κατηγορία των **«δημοσίων συμβάσεων ήσσονος αξίας» με αξία που δεν υπερβαίνει τις 2.500,00 ευρώ**. Για τις συμβάσεις αυτές δεν απαιτείται, ούτε η διενέργεια διαδικασίας ανάθεσης, ούτε η έκδοση σχετικής απόφασης. Αντιθέτως, προβλέπεται ότι **η πληρωμή τους μπορεί να γίνεται ως εξόφληση έναντι νόμιμου παραστατικού**, γεγονός που αναμένεται να περιορίσει σημαντικά τον διοικητικό φόρτο των αναθετουσών αρχών για την διενέργεια δαπανών ιδιαίτερα μικρού ύψους (άρθρα 117Α).

“ **ΑΥΞΑΝΕΤΑΙ ΤΟ ΟΡΙΟ
ΤΗΣ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΣΕ
30.000€**

**ΓΙΑ ΕΡΓΑ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ,
ΑΛΛΕΣ ΕΙΔΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ
& ΕΡΓΑ ΤΠΕ ΚΑΘΟΡΙΖΕΤΑΙ ΣΤΙΣ
60.000€ ”**

[2] ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ & ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΑΝΑΘΕΣΗΣ

- **ΧΡΗΣΗ Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ./Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.:** Καθιερώνεται η υποχρεωτική χρήση του **Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.** για όλες τις συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία άνω των **30.000,00 ευρώ**, έναντι των 60.000,00 ευρώ που καταλαμβάνει η ισχύουσα ρύθμιση. Παράλληλα, προβλέπεται η υποχρεωτική χρήση του **Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.** για συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των **2.500,00 ευρώ**, έναντι των 1.000,00 ευρώ που ισχύει σήμερα (*άρθρα 36 & 38*).
- Προωθείται η χρήση των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών με την παροχή εξουσιοδότησης προς τον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων ή τον Υπουργό Υγείας να καθορίσουν με απόφασή τους **συγκεκριμένες κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών, που η χρήση των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών θα είναι υποχρεωτική** (*άρθρο 34*).
- **ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ:** Τροποποιούνται οι ρυθμίσεις, όσον αφορά στην τεχνική επάρκεια των αναθετουσών αρχών, που οδήγησαν πολλές φορές έως και σήμερα σε αδυναμία υλοποίησης έργων μικρής ακόμη εμβέλειας, λόγω έλλειψης του απαιτούμενου προσωπικού. Ειδικότερα, **απαλείφονται οι απαιτήσεις τεχνικής επάρκειας** και προβλέπεται η δυνατότητα των αναθετουσών αρχών που κρίνουν ότι δεν διαθέτουν την απαιτούμενη τεχνική επάρκεια να προσφύγουν, όχι μόνον να συνάψουν προγραμματική σύμβαση, αλλά και να προσφύγουν στον ιδιωτικό τομέα συνάπτοντας συμβάσεις **παροχής τεχνικών υπηρεσιών** (*άρθρο 44*).
- **ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΕΡΓΩΝ/ΜΕΛΕΤΩΝ:** Διαφοροποιούνται οι προβλέψεις αναφορικά με την προετοιμασία της διαδικασίας σύναψης συμβάσεων έργων και μελετών. Ειδικότερα, προβλέπεται **σε έργα με εκτιμώμενη αξία μεγαλύτερη του ενός εκατομμυρίου (1.000.000,00) ευρώ, η υποχρεωτική δημοσίευση της μελέτης κατασκευής** δέκα πέντε (15) ημέρες πριν την διενέργεια του διαγωνισμού. Παρέχεται η δυνατότητα του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών να καθιστά με απόφασή του υποχρεωτική την προκαταρκτική διαβούλευση για μεγάλα έργα και μελέτες. **Τέλος, εξαιρείται το σύστημα «Μελέτη – Κατασκευή» από την υποχρεωτική προηγούμενη ολοκλήρωση της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης** (*άρθρα 46, 49, 50, 70*).

“**ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΕΣΗΔΗΣ ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΑΝΩ ΤΩΝ 30.000€**”

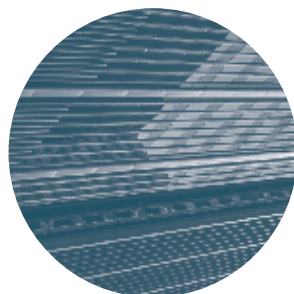

“ΕΝΟΠΟΙΕΙΤΑΙ ΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΚΥΡΩΣΗΣ”

[3] ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ & ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ

- **ΕΓΓΥΗΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ:** Μεταβάλλονται σημαντικά οι προβλέψεις περί εγγυήσεων. Η **εγγυητική επιστολή συμμετοχής** καθίσταται υποχρεωτική για συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία ανώτερη από **30.000,00 ευρώ**, έναντι των 20.000,00 ευρώ που ισχύει σήμερα. Για την αποτροπή του κινδύνου υποβολής ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, ως βάση του υπολογισμού της εγγύησης καλής εκτέλεσης τίθεται πλέον η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης (χωρίς τα δικαιώματα προαίρεσης) και όχι η αξία της σύμβασης. Το ποσό της εγγύησης καλής εκτέλεσης ανέρχεται για συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών σε ποσοστό 4% και για έργα και μελέτες σε ποσοστό 5%. Στο ίδιο πνεύμα, παρέχεται εξουσιοδότηση στον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών να επαναφέρει με απόφασή του την **πρόσθετη εγγύηση βάσει του ποσοστού έκπτωσης** (άρθρο 72).
- **ΛΟΓΟΙ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ:** Καταργείται ο υποχρεωτικός λόγος αποκλεισμού του άρθρου 73 παρ. 2 περ. γ' του Ν. 4412/2016 περί επιβολής προστίμων από το Σ.Ε.Π.Ε., δεδομένου ότι στην πράξη ουδέποτε εφαρμόστηκε, λόγω αδυναμίας έκδοσης του σχετικού πιστοποιητικού, με την επιφύλαξη των υπηρεσιών φύλαξης και καθαριότητας για τις οποίες ισχύουν ειδικότερες διατάξεις. Παραμένει, ωστόσο, πάντοτε η δυνατότητα ελέγχου της επιβολής σχετικών προστίμων στο πλαίσιο του προαιρετικού λόγου αποκλεισμού περί αθέτησης των υποχρεώσεων που απορρέουν από την εργατική νομοθεσία (άρθρο 73).
- **ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ:** Εμπλουτίζονται οι προβλέψεις αναφορικά με τον αποκλεισμό ενός οικονομικού φορέα από μελλοντικές διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων. Προβλέπεται η δημιουργία και τήρηση από την Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. μητρώου αποκλεισθέντων, όπου καταγράφονται όλες οι σχετικές πληροφορίες, καθώς και η δημιουργία μητρώων πληροφοριακού χαρακτήρα (άρθρο 74).
- **ΧΡΗΣΗ ΕΕΕΣ:** Καταργείται η χρήση του Τ.Ε.Υ.Δ. και καθίσταται υποχρεωτική η χρήση του Ε.Ε.Ε.Σ. για κάθε διαδικασία σύναψης πλην της απευθείας ανάθεσης. Παράλληλα, επανακαθορίζεται ο χρόνος υπογραφής του Ε.Ε.Ε.Σ., που μπορεί να υπογράφεται καθ' όλο το χρονικό διάστημα που επιτρέπεται η υποβολή προσφορών και όχι μόνον εντός δέκα ημερών προ της υποβολής του (άρθρα 79 & 79Α).
- **ΔΙΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ:** Τροποποιείται κατά τρόπο ριζικό η διαδικασία αποσφράγισης των προσφορών, με σκοπό την επιτάχυνση της διαδικασίας, αλλά και την αποφυγή άσκησης παρελκυστικών μέσων προδικαστικής και δικαστικής προστασίας (άρθρο 100). Ενοποιείται διαδικαστικά το στάδιο της αξιολόγησης της οικονομικής προσφοράς και του ελέγχου των δικαιολογητικών κατακύρωσης υιοθετώντας μια ρύθμιση που είχε εφαρμοστεί για τα συγχρηματοδοτούμενα έργα από πόρους του ΕΣΠΑ (βλ. άρθρο 25 παρ. 13 του ν. 3614/2007). Ειδικότερα:
 - Στην ανοικτή διαδικασία με κριτήριο ανάθεσης αποκλειστικά την τιμή, αλλά και στην περίπτωση που υποβάλλεται εξ αρχής μία προσφορά ανεξαρτήτως κριτηρίου ανάθεσης, εκδίδεται μία απόφαση, με την οποία εγκρίνονται όλα τα στάδια (αποσφράγιση και αξιολόγηση «δικαιολογητικών συμμετοχής-τεχνικής προσφοράς» και «οικονομικής προσφοράς»), όπως ακριβώς συμβαίνει σήμερα. Πλην όμως, η απόφαση αυτή δεν κοινοποιείται στους οικονομικούς φορείς, αλλά ενσωματώνεται στην απόφαση κατακύρωσης, η οποία είναι η μόνη απόφαση που θα υπόκειται στα προβλεπόμενα μέσα προδικαστικής και δικαστικής προστασίας.

- Από την άλλη πλευρά, στην ανοικτή διαδικασία με κριτήριο ανάθεσης που δεν προσδιορίζεται αποκλειστικά βάσει της τιμής, εκδίδεται και κοινοποιείται, κατ' αρχάς, στους οικονομικούς φορείς η απόφαση για την έγκριση του σταδίου της αποσφράγισης και αξιολόγησης των «δικαιολογητικών συμμετοχής-τεχνικών προσφορών», η οποία υπόκειται στα προβλεπόμενα μέσα προδικαστικής και δικαστικής προστασίας. Εν συνεχεία, εκδίδεται η απόφαση για την έγκριση του σταδίου της αποσφράγισης και αξιολόγησης της «οικονομικής προσφοράς», πλην όμως η απόφαση αυτή δεν κοινοποιείται στους οικονομικούς φορείς. Αντιθέτως, ενσωματώνεται στην απόφαση κατακύρωσης, που υπόκειται στα προβλεπόμενα μέσα προδικαστικής και δικαστικής προστασίας.
- **ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΑΔΙΩΝ:** Επεκτείνεται σημαντικά η δυνατότητα αντιστροφής των σταδίων αξιολόγησης στην ανοικτή διαδικασία ακόμη και για συμβάσεις υπηρεσιών ή προμηθειών, αφού οι μόνες περιπτώσεις που εξαιρούνται πλέον από τη δυνατότητα αυτή είναι, αφενός η διαδικασία ανάθεσης με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, βάσει της βέλτιστης σχέσης ποιότητας τιμής, αφετέρου το σύστημα «Μελέτη-Κατασκευή» του άρθρου 50 του Ν. 4412/2016 (άρθρο 101).
- **ΑΣΥΝΗΘΙΣΤΑ ΧΑΜΗΛΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ:** Καθιερώνονται αυστηρότεροι όροι αναφορικά με τις ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών. Συγκεκριμένα, εισάγεται τεκμήριο ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς, όταν αυτή εμφανίζει απόκλιση μεγαλύτερη των δέκα (10) ποσοστιαίων μονάδων από τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων των παραδεκτών προσφορών και η αναθέτουσα αρχή κινεί υποχρεωτικώς στην περίπτωση αυτή την διαδικασία παροχής εξηγήσεων (άρθρο 88).
- **ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΣΑΦΗΝΙΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΩΝ:** Εισάγονται προβλέψεις με τις οποίες αμβλύνεται η αυστηρότητα κατά τη διαδικασία ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, προς αποφυγή ανεπιεικών αποτελεσμάτων, αλλά και αποκλεισμού προσφορών επί τη βάσει αμιγώς τυπικών λόγων. Κατά τα πρότυπα της οδηγίας 2014/24/ΕΕ, προβλέπεται ότι η αναθέτουσα αρχή ζητεί από τους προσφέροντες ή τους συμμετέχοντες οικονομικούς φορείς να υποβάλλουν έγγραφα που λείπουν ή να συμπληρώνουν, αποσαφηνίζουν ή ολοκληρώνουν τις πληροφορίες ή την τεκμηρίωση που εμφανίζονται ή είναι ελλιπείς ή λανθασμένες εντός προθεσμίας από δέκα έως είκοσι ημερών. Στο ίδιο πνεύμα, επαναφέρεται η δυνατότητα συμπλήρωσης των δικαιολογητικών κατακύρωσης, όπως ίσχυε κατά τον χρόνο έναρξης ισχύος του ν. 4412/2016, και δίδεται η δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή να ζητήσει από τον προσωρινό ανάδοχο να καλύψει τυχόν ελλείψεις εντός προθεσμίας δέκα ημερών (άρθρο 102 & 103).
- **ΧΡΟΝΟΣ ΣΥΝΑΨΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ:** Ενόψει των αλλαγών που εισάγονται ως προς την διαδικασία αποσφράγισης και αξιολόγησης των προσφορών, επανακαθορίζεται ο ακριβής χρόνος σύναψης της σύμβασης, ο οποίος συμπίπτει πλέον, όχι με την κοινοποίηση της απόφασης κατακύρωσης στον προσωρινό ανάδοχο, αλλά με την αποστολή της πρόσκλησης για την υπογραφή του ιδιωτικού συμφωνητικού. Προβλέπεται, μάλιστα, ότι η πρόσκληση αυτή πρέπει να αποστέλλεται εντός προθεσμίας εξήντα ημερών από την οριστικοποίηση της απόφασης κατακύρωσης, ειδήλλως γεννάται δικαίωμα του αναδόχου να αρνηθεί την υπογραφή του συμφωνητικού και να αναζητήσει αποζημίωση (άρθρο 105).
- **ΚΑΤΑΚΥΡΩΣΗ ΓΙΑ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ Η ΜΙΚΡΟΤΕΡΗ ΠΟΣΟΤΗΤΑ:** Για τις συμβάσεις, τέλος, προμηθειών και γενικών υπηρεσιών, προβλέπεται κατά τρόπο οριζόντιο και χωρίς ειδικότερες προϋποθέσεις ότι η αναθέτουσα αρχή δύναται να κατακυρώσει τη σύμβαση για το 80% έως και 120% της ποσότητας αγαθών ή παρεχόμενων υπηρεσιών (άρθρο 105).

[4] ΕΝΝΟΜΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

- **ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ Α.Ε.Π.Π.:** Επεκτείνεται το πεδίο εφαρμογής του βιβλίου IV του ν. 4412/2016 σε όλες τις συμβάσεις που έχουν εκτιμώμενη αξία ανώτερη από το θεσπιζόμενο όριο για την απευθείας ανάθεση των 30.000,00 ευρώ και στις συμβάσεις ενεργειών τεχνικής βοήθειας που έχουν εκτιμώμενη αξία ανώτερη από τις 60.000,00 ευρώ (άρθρο 345).
- **ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΛΙΜΑΚΙΩΝ Α.Ε.Π.Π.:** Η εξέταση των προδικαστικών προσφυγών ανατίθεται σε μονομελή και τριμελή κλιμάκια της Α.Ε.Π.Π., ανάλογα με το αν η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης υπερβαίνει ή όχι τις 100.000,00 ευρώ, ενώ παραμένει η δυνατότητα εξέτασης από τη μείζονα επταμελή σύνθεση όταν πρόκειται για υποθέσεις μεγάλης σπουδαιότητας ή όταν υφίσταται κίνδυνος έκδοσης αντιφατικών αποφάσεων (άρθρο 365).
- **ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ:** Καθορίζεται εκτενέστερα η διαδικασία υποβολής και εξέτασης των προδικαστικών προσφυγών και τροποποιούνται οι προθεσμίες για την κοινοποίηση της προδικαστικής προσφυγής από την αναθέτουσα αρχή και την υποβολή των απόψεων της. Παράλληλα, προβλέπεται η δυνατότητα υποβολής συμπληρωματικών υπομνημάτων από κάθε μέρος το αργότερο εντός πέντε ημερών από την κοινοποίηση των απόψεων της αναθέτουσας αρχής και όχι πέντε ημέρες προ της συζήτησης, όπως ισχύει σήμερα. **Εισάγεται, μάλιστα, το πρώτον η δυνατότητα προφορικής ακρόασης των μερών, κατόπιν αιτήματος του προσφεύγοντος, του παρεμβαίνοντος ή της αναθέτουσας αρχής (άρθρο 365).**
- **ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΒΟΛΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ Α.Ε.Π.Π.:** Για την επιτάχυνση της παροχής δικαστικής προστασίας έναντι των αποφάσεων της Α.Ε.Π.Π. προβλέπεται η άσκηση αίτησης αναστολής και αίτησης ακύρωσης με το ίδιο δικόγραφο ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου και εξαιρετικώς ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας. Καθορίζονται αυστηρές και σύντο-

μες προθεσμίες για την κοινοποίηση του δικογράφου (δύο ημέρες από την έκδοση και παραλαβή της πράξης προσδιορισμού), για την άσκηση της παρέμβασης (δέκα ημέρες από την κοινοποίηση του δικογράφου με την πράξη προσδιορισμού) και την κοινοποίησή της (δύο ημέρες από την κατάθεση), καθώς και για την υποβολή των απόψεων των παθητικώς νομιμοποιούμενων. Η δικάσιμος για τη συζήτηση της αίτησης ακύρωσης προσδιορίζεται εντός εξήντα ημερών από την κατάθεση του δικογράφου, ενώ η απόφαση εκδίδεται εντός δέκα πέντε ημερών (άρθρο 372).

- **ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ:** Η προθεσμία για την άσκηση και η άσκηση της αίτησης αναστολής και της αίτησης ακύρωσης κωλύουν τη σύναψη της σύμβασης. Επίσης, η άσκηση της αίτησης αναστολής και της αίτησης ακύρωσης κωλύουν την πρόοδο της διαγωνιστικής διαδικασίας επί δέκα πέντε ημέρες. **Η απόφαση επί της αιτήσεως αναστολής αντικαθίσταται από προσωρινή διαταγή με όληως συνοπτική αιτιολογία,** η οποία εκδίδεται εντός των δέκα πέντε ημερών που ισχύει το ανασταλτικό αποτέλεσμα, εφόσον βέβαια έχουν πραγματοποιηθεί οι σχετικές κοινοποιήσεις. Η προσωρινή διαταγή μπορεί, όμως, ελευθέρως να ανακληθεί ή τροποποιηθεί έως την έκδοση απόφασης επί της αιτήσεως ακύρωσης, κατόπιν σχετικής αίτησης (άρθρο 372).
- **ΕΝΝΟΜΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΣΕ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΤΩ ΤΩΝ ΟΡΙΩΝ:** Για τις συμβάσεις, τέλος, που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του βιβλίου IV του Ν. 4412/2016, δηλαδή για τις συμβάσεις που ανατίθενται με την διαδικασία της απευθείας ανάθεσης ή για τις συμβάσεις ενεργειών τεχνικής βοήθειας με εκτιμώμενη αξία άνω των 60.000,00 ευρώ, **καταργείται πλήρως η δυνατότητα άσκησης ειδικής ή ενδικοφανούς διοικητικής προσφυγής. Η μόνη δυνατότητα είναι η άσκηση αίτησης αναστολής και αίτησης ακύρωσης ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου, με την καταβολή παραβόλου 5% της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης (άρθρο 127).**

“ **ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ Α.Ε.Π.Π. ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ**

ΕΝΟΠΙΕΙΤΑΙ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΑ Η ΑΣΚΗΣΗ ΑΙΤΗΣΗΣ ΑΝΑΣΤΟΛΗΣ & ΑΙΤΗΣΗΣ ΑΚΥΡΩΣΗΣ ΣΤΟ ΙΔΙΟ ΔΙΚΟΓΡΑΦΟ

ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΑΝΑΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΒΛΕΠΕΤΑΙ Η ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΑΝΑΣΤΟΛΗΣ & ΑΙΤΗΣΗΣ ΑΚΥΡΩΣΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΠΑΡΑΒΟΛΟΥ 5% ”

[5] ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΕΡΓΩΝ & ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ

“ΘΕΣΜΟΘΕΤΕΙΤΑΙ Η ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΒΛΕΨΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ”

- **ΕΚΠΤΩΣΗ ΣΕ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ:** Αλλαγές επέρχονται και ως προς τη διαδικασία εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών, όπου εισάγεται η δυνατότητα της αναθέτουσας αρχής, σε περίπτωση που κηρυχθεί έκπτωτος ο ανάδοχος, **να αναθέσει το ανεκτέλεστο αντικείμενο της σύμβασης**, είτε στον επόμενο κατά σειρά κατάταξης οικονομικό φορέα, είτε σε τρίτο οικονομικό φορέα με νέα διαγωνιστική διαδικασία ή με τη διαδικασία της διαπραγμάτευσης (εφόσον πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις), **και να καταλογίσει το διαφέρον στον έκπτωτο οικονομικό φορέα**, κατά τα πρότυπα όσων ισχύουν στα δημόσια έργα (άρθρο 203).
- **ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΙΔΙΩΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΠΙΒΛΕΨΗ:** Θεσμοθετείται η συνεργασία του ιδιωτικού τομέα στο πλαίσιο της επίβλεψης δημοσίων έργων, με σκοπό την άρση δυσχερειών που γεννώνται πολλές φορές από την έλλειψη επαρκούς προσωπικού στη δημόσια διοίκηση, αλλά και την αξιοποίηση της εξειδίκευσης που υφίσταται στον ιδιωτικό τομέα (άρθρα 136 & 136Α).
 - Στο πνεύμα αυτό, θεσμοθετείται η **δυνατότητα παρακολούθησης και επίβλεψης δημοσίων έργων από πιστοποιημένους ιδιωτικούς φορείς επίβλεψης (Ι.Φ.Ε.)**, ενώ για συμβάσεις κάτω των ορίων προβλέπεται και η δυνατότητα επίβλεψης από διαπιστευμένους ιδιώτες ελεγκτές μηχανικούς με κλήρωση από μητρώο, την τήρηση του οποίου εξουσιοδοτούνται να ρυθμίσουν με ΚΥΑ ο Υπουργός Μεταφορών και Υποδομών και ο Υπουργός Εσωτερικών, ύστερα από γνώμη του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (άρθρα 136 & 136Α).
 - Ο Ι.Φ.Ε. προτείνεται από τους υποψηφίους ήδη με την υποβολή της προσφοράς τους. Η αμοιβή του βαρύνει τις πιστώσεις του έργου και καταβάλλεται αποκλειστικά από τον ανάδοχο. Προς διασφάλιση εγγυήσεων αμεροληψίας, προβλέπεται διαδικασία ελέγχου και εναντίωσης από την Διευθύνουσα Υπηρεσία, καθώς και δικαίωμα της Προϊσταμένης Αρχής να ζητήσει την αντικατάστασή του. Περαιτέρω, ορίζεται ότι ο Ι.Φ.Ε. ευθύνεται έναντι του κυρίου του έργου και για ελαφρά ακόμη αμέλεια, ενώ φέρει κατά την εκπλήρωση των καθηκόντων του ποινική ευθύνη δημοσίου υπαλλήλου (άρθρο 136).
- **ΕΠΙΤΑΧΥΝΣΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ:** Εισάγονται μηχανισμοί για την επιτάχυνση της διαδικασίας εκτέλεσης του έργου, αλλά και τον έγκαιρο εντοπισμό ζητημάτων που μπορούν να οδηγήσουν σε μακροχρόνιες δικαστικές διενέξεις, αλλά και στην καταβολή υψηλών αποζημιώσεων. Ενδεικτικώς, αναφέρεται ο υποχρεωτικός για έργα με αξία ανώτερη από τα όρια των Οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης **έλεγχος της «εφαρμοσιμότητας» της μελέτης κατασκευής από τον ανάδοχο**, που μπορεί να οδηγήσει ακόμη και στη διάλυση της σύμβασης ήδη προ της έναρξης των κατασκευαστικών εργασιών. Η υποχρεωτική για έργα με αξία ανώτερη από 1.000.000,00 ευρώ πρόβλεψη **ρήτρας πρόσθετης καταβολής (πριμ) έως και 5%**, εφόσον ο χρόνος παράδοσης είναι μικρότερος κατά 10% του προβλεπόμενου στη σύμβαση. Η αυτοδίκαιη παράταση των προθεσμιών σε περίπτωση υποβολής αιτήματος από τον ανάδοχο, εφόσον η Προϊσταμένη Αρχή δεν αποφανθεί εντός τριάντα ημερών. Τέλος, ο αυστηρός καθορισμός της οριακής προθεσμίας, για τον υπολογισμό της οποίας δεν λαμβάνονται πλέον υπόψη οι παρατάσεις, ακόμη κι αν χορηγούνται εντός της αρχικής συμβατικής προθεσμίας (άρθρα 138 & 149).
- **ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ:** Ενισχύεται η ηλεκτρονικοποίηση της διαδικασίας εκτέλεσης δημοσίων έργων, με την εισαγωγή προβλέψεων όπως **η υποχρεωτική τήρηση ηλεκτρονικού ημερολογίου**, η ανάγκη διατήρησης και παράδοσης κατά την παραλαβή του

έργου ψηφιακού υλικού όλων των σταδίων εκτέλεσης και, ιδίως, των αφανών εργασιών, καθώς και το ψηφιακό αρχείο βαθμολόγησης (βαθμονόμιο) της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών (άρθρα 172, 142 & 146).

- **ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΠΙΜΕΤΡΗΣΕΩΝ:** Αλλάζει η φιλοσοφία του συστήματος επιμετρήσεων των εργασιών του έργου από ελεγκτικό σε δηλωτικό. Οι επιμετρήσεις υποβάλλονται πλέον από τον ανάδοχο συνοδευόμενες από υπεύθυνη δήλωση περί της αλήθειας αυτών. Οι επιμετρήσεις αυτές (εκτός από την τελική) δεν υπόκεινται σε έγκριση. Αντιθέτως, προβλέπεται η υποχρέωση του Προϊσταμένου της Διευθύνουσας Υπηρεσίας να προβεί σε δειγματοληπτικό έλεγχο επαλήθευσης σε ποσοστό τουλάχιστον 40%, ενώ εισάγεται και μηχανισμός παροχής εξηγήσεων από τον ανάδοχο σε περίπτωση διαπίστωσης σφαλμάτων και ανακρίβειών, που μπορεί να οδηγήσει στη σύνταξη αρνητικού λογαριασμού και στην επιβολή ποινικής ρήτρας ύψους 3% του ποσού που πληρώθηκε αχρεωστήτως (άρθρο 151).
- **ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ:** Για έργα με αξία ανώτερη από τα κατώτατα όρια των οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης εισάγεται ο θεσμός της κατασκευαστικής κοινοπραξίας από εργοληπτικές επιχειρήσεις για την κατασκευή δημοσίου έργου, στην οποία μετέχει υποχρεωτικά ο ανάδοχος σε ποσοστό 50% (άρθρο 165).
- **ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ:** Καταργείται πλήρως το στάδιο της προσωρινής παραλαβής του έργου, ενώ διανθίζεται σημαντικά η διαδικασία της παραλαβής μετά την λήξη της περιόδου υποχρεωτικής συντήρησης του έργου. Καθορίζεται η συγκρότηση και η σύνθεση της Επιτροπής Παραλαβής, εισάγεται η δυνατότητα του αναδόχου να υποβάλει απόψεις κατά του πρωτοκόλλου αυτής και, τέλος, απαλείφεται η υποχρέωση υποβολής όχλησης από τον ανάδοχο για την αυτοδίκαιη παραλαβή, η οποία συντελείται εντός τριών μηνών από την πάροδο του χρόνου υποχρεωτικής συντήρησης (άρθρα 170 & 172).

- **ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ:** Τέλος, επανακαθορίζεται λεπτομερώς η διαδικασία διοικητικής επίλυσης διαφορών, η οποία διαφοροποιείται σε επίπεδο προθεσμιών στην περίπτωση που η διαφορά γεννάται από την κήρυξη του αναδόχου ως έκπτωτου. Επίσης, εμπλουτίζεται η διαδικασία διαιτητικής επίλυσης διαφορών, ενώ εισάγεται ως προστάδιο αυτής η συμβιβαστική επίλυση της διαφοράς από Συμβούλιο Επίλυσης Διαφορών (ΣΕΔ) (άρθρα 174 & 176).

Κλιείνοντας, θα πρέπει να επισημανθεί και το ζήτημα του χρόνου έναρξης ισχύος των διατάξεων του ν. 4782/2021, καθώς ο νομοθέτης προέβλεψε για τον σκοπό αυτόν περισσότερα χρονικά ορόσημα. Η εφαρμογή συγκεκριμένων διατάξεων εκκίνησε ήδη από την δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ενώ άλλες αναμένεται να ισχύσουν από την 01^η.06.2021 ή την 01^η.09.2021. Επιμέρους ζητήματα που γεννώνται από την έναρξη ισχύος των νέων διατάξεων, όπως π.χ. από τη διάταξη που επεκτείνει την αρμοδιότητα της Α.Ε.Π.Π., αναμένεται να επιλυθούν κατά το προσεχές διάστημα με σχετικές εγκυκλίους.

Για λόγους διευκόλυνσης ακολουθεί πίνακας, όπου καταγράφεται η ακριβής ημερομηνία έναρξης ισχύος εκάστης εκ των επιμέρους διατάξεων του ν. 4782/2021.

“**ΑΛΛΑΖΕΙ
Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ
ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ
ΕΠΙΜΕΤΡΗΣΕΩΝ
ΑΠΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΕ ΔΗΛΩΤΙΚΟ**”

Για περαιτέρω πληροφορίες
μπορείτε να απευθυνθείτε στον
αρμόδιο συνεργάτη
της εταιρείας μας
Μάριο Μαρκάτο

✉ mm@gmlaw.gr

☎ 211 770 0 670

MICHAILOPOULOS
& ASSOCIATES

Law Firm

Copyright © [MICHAILOPOULOS & ASSOCIATES LAW FIRM]

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος.

All rights reserved.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή του παρόντος άρθρου, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτού, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα.